

Blueconomy

ADAPTIEF PROGRAMMEREN

MIRT-LEERTAFEL, 8 OKTOBER 2015

PROGRAMMA

- 13.35 (5') Welkom en aftrap door IenM
- 13.40 (10') Introductie op doel van de dag en programma door dagvoorzitter
- 14.50 (45') Forum: voorbeelden uit de praktijk o.l.v. de dagvoorzitter
 - Marcel Brok, Brainport Eindhoven
 - Sandra Konijn, RRAAM
 - Esther Uytewaal, A44
 - Pim Neefjes, Rijnmond Drechtsteden
- 14.35 (25') Introductie op Adaptief Programmeren
- 15.00 (15') Pauze
- 15.15 (1h30') Casuïstiek. Workshop "omgaan met onzekerheden"
 - MIRT-onderzoek Rotterdam-Den Haag (Bert Kingma)
 - MIRT onderzoeken: Noord West Amsterdam (Jeanette Veurman) en Stedelijke Bereikbaarheid Amsterdam (Johannes Beuckens)
 - Gebiedsagenda IJsselmeergebied (Rob Bouman)
- 16.45 (15') Wrap up en afronding
- 17.00 u Borrel en napraten

FORUM

Marcel Brok, Sandra Konijn, Esther Uytterwaal en Pim Neefjes, in gesprek met Teun Morselt en elkaar

INTRODUCTIE OP ADAPTIEF PROGRAMMEREN

- Waarom adaptief programmeren?
- De zes basisprincipes van adaptief programmeren
- Uitwerking van de zes basisprincipes
- Uitleg over de workshop

WAAROM?

adaptief programmeren

Wat is het?

ADAPTIEF BELEID = slim omgaan met onzekerheden en kansen, door deze te onderkennen en transparant mee te nemen in de besluitvorming.

RESULTAAT: het beste besluit op het juiste moment

Waarom doe je het?

Complexiteit en dynamiek van de samenleving nemen toe, onzekerheden groot; relatie overheid – samenleving veranderd; vermijden onder- en overinvesteren.

Hou flexibiliteit: zet je niet te vast op de oplossing

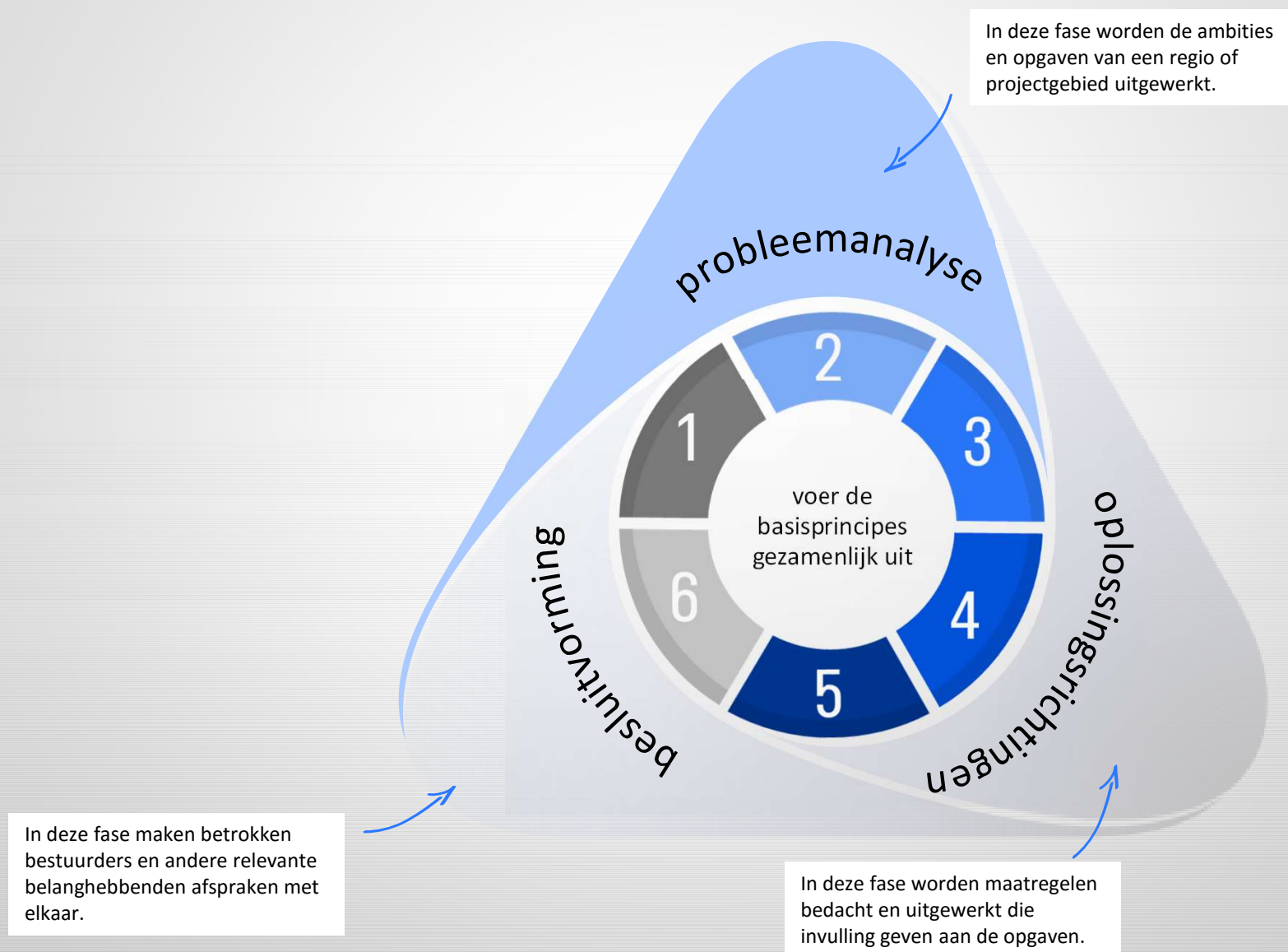
DE ZES BASISPRINCIPES

van adaptief programmeren

DE ZES BASISPRINCIPES

relatie basisprincipes adaptief programmeren en fasen in het MIRT (1)

UITWERKING VAN DE BASISPRINCIPES

Nadruk in deze leertafel (vandaag) op de eerste drie basisprincipes

2 Breng *ONZEKERHEDEN* in beeld

1 Werk ambitie(s) en opgaven in
samenhang uit

3 Breidt ambities en opgaven
uit met maatregelen en
breng *SAMENHANG* aan door
te ordenen in de tijd.

6 Maak *AFSPRAKEN* over het
ontwikkelpad

4 Bepaal *KANTELPUNTEN*

5 Werk een *ONTWIKKELPAD* uit

UITWERKING VAN DE BASISPRINCIPES

Nadruk in deze leertafel (vandaag) op de eerste drie basisprincipes

2 Breng *ONZEKERHEDEN* in beeld

1 Werk ambitie(s) en opgaven in
samenhang uit

3 Breidt ambities en opgaven
uit met maatregelen en
breng *SAMENHANG* aan door
te ordenen in de tijd.

6 Maak *AFSPRAKEN* over het
ontwikkelpad

4 Bepaal *KANTELPUNTEN*

5 Werk een *ONTWIKKELPAD* uit

BASISPRINCIPE 1: WERK AMBITIES EN OPGAVEN IN SAMENHANG UIT

Inzoomen op Ambities

Kernwoorden bij AMBITIE: stip op de horizon / lange termijn (meerdere decennia) / onderscheidend t.o.v. andere gebieden / strategisch / kwalitatief / prioriteren / minimaal 4 jaar geldend.

Mogelijke stappen en methoden:

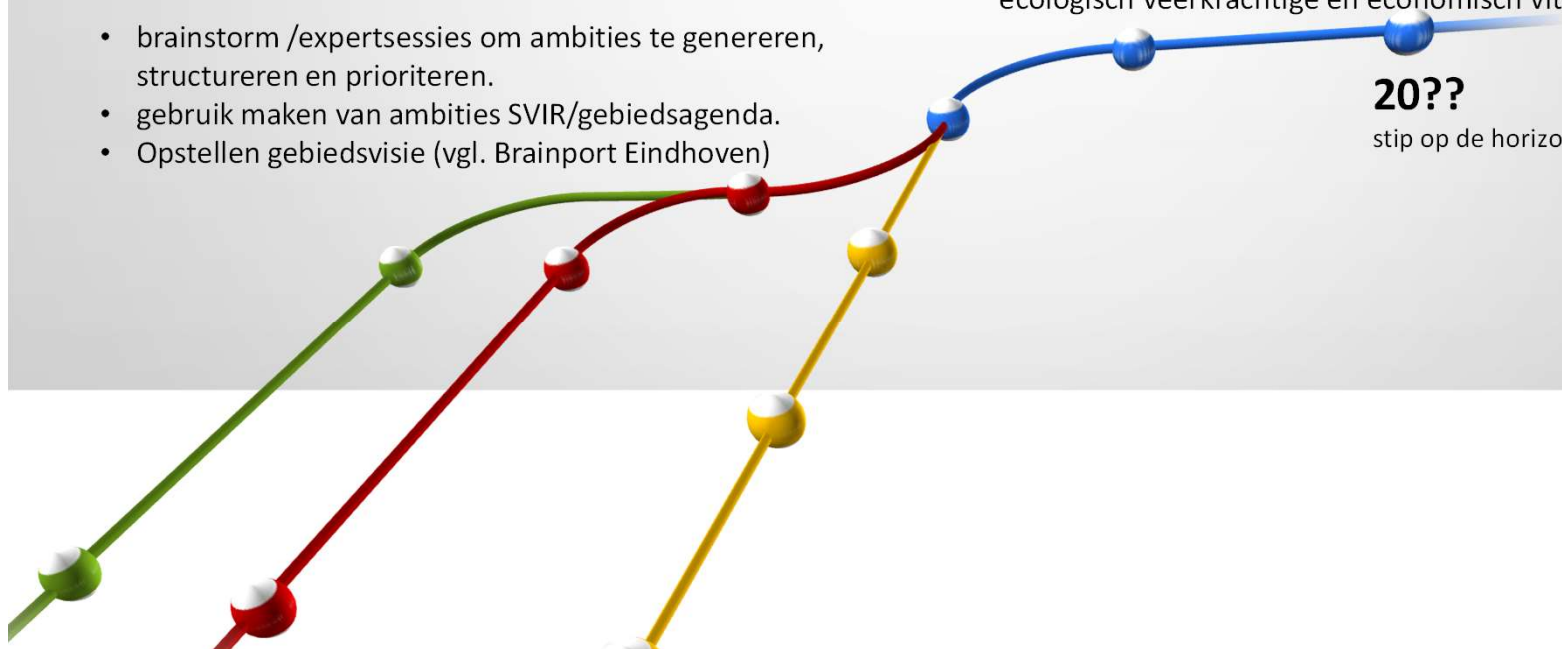
- brainstorm / expertsessies om ambities te genereren, structureren en prioriteren.
- gebruik maken van ambities SVIR/gebiedsagenda.
- Opstellen gebiedsvisie (vgl. Brainport Eindhoven)

Voorbeelden van een ambitie:

- de **Zuidelijke Randstad** is een mondiaal concurrerende regio en in 2040 is die positie versterkt en behoort ze nog steeds tot een van de tien economisch krachtigste regio's in Europa.
- **Brainport regio Eindhoven** is in 2040 – tezamen met de twee andere mainports, toonaangevend voor de Nederlandse concurrentiepositie.
- **Zuidwestelijke delta**: klimaatbestendige, veilige, ecologisch veerkrachtige en economisch vitale delta.

20??

stip op de horizon

BASISPRINCIPE 1: WERK AMBITIES EN OPGAVEN IN SAMENHANG UIT

Inzoomen op Opgaven

Kernwoorden bij *OPGAVEN* zijn:
verschil tussen ambitie en huidige staat, tactisch, concreet en haalbaar, ruimte latend voor verschillende oplossingen, structureren en prioriteren.

Zoek naar de feitelijke samenhang tussen de opgaven en bepaal welke opgaven wel en welke niet met elkaar te verknopen.

Zo nodig (indien er veel opgaven naar boven zijn gekomen) selecteren van (deel-)opgaven door deze te beoordelen op criteria (*afwegingskader*).

Bijv. via een globale inschatting van:

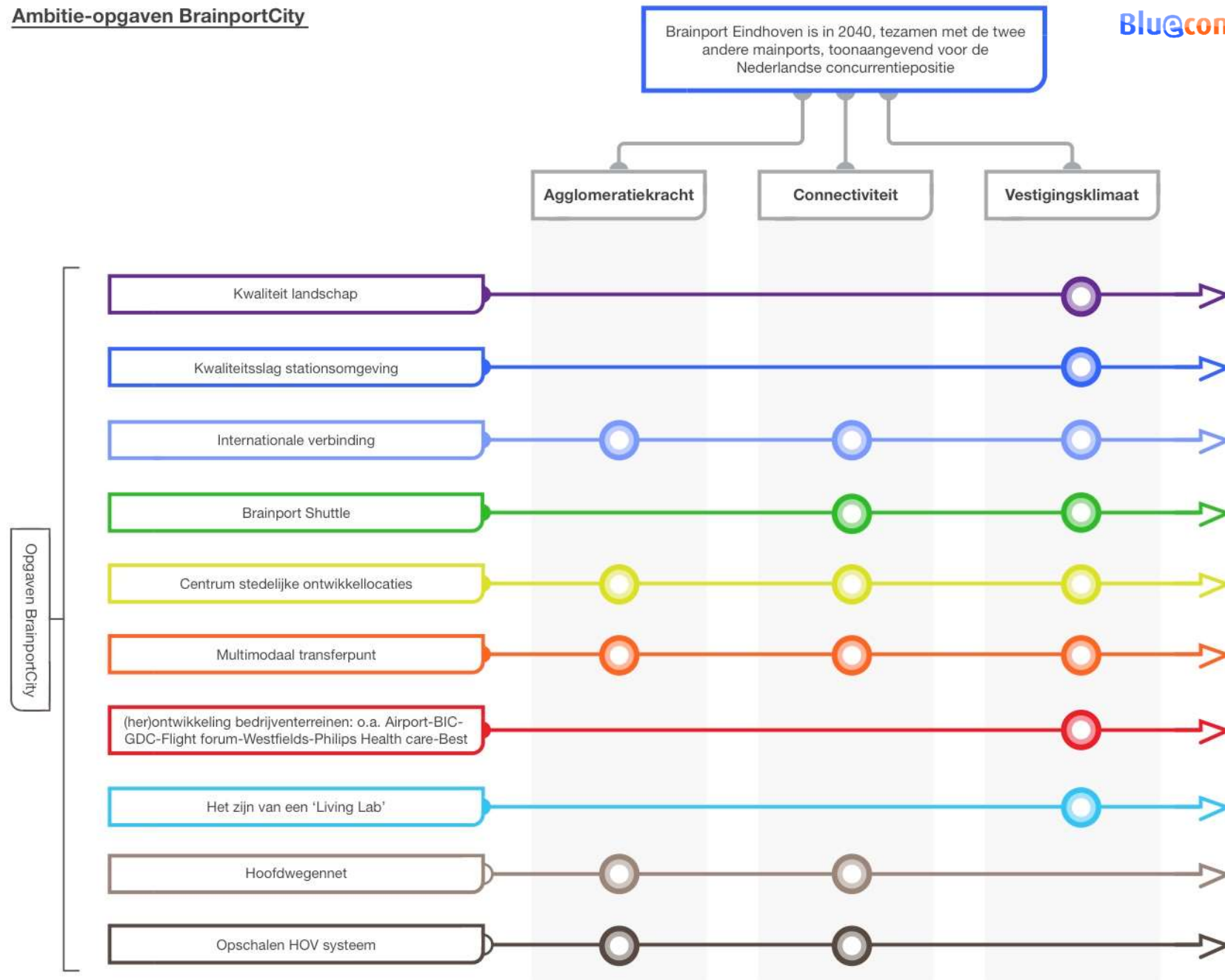
- Omvang bijdrage van deelopgave aan ambities

- Kosten
- Urgentie

Tip: Schakel mensen in met inhoudelijke gebiedskennis en overzicht over de ruimtelijke ambities en opgaven in het gebied (dus sector-overstijgend).

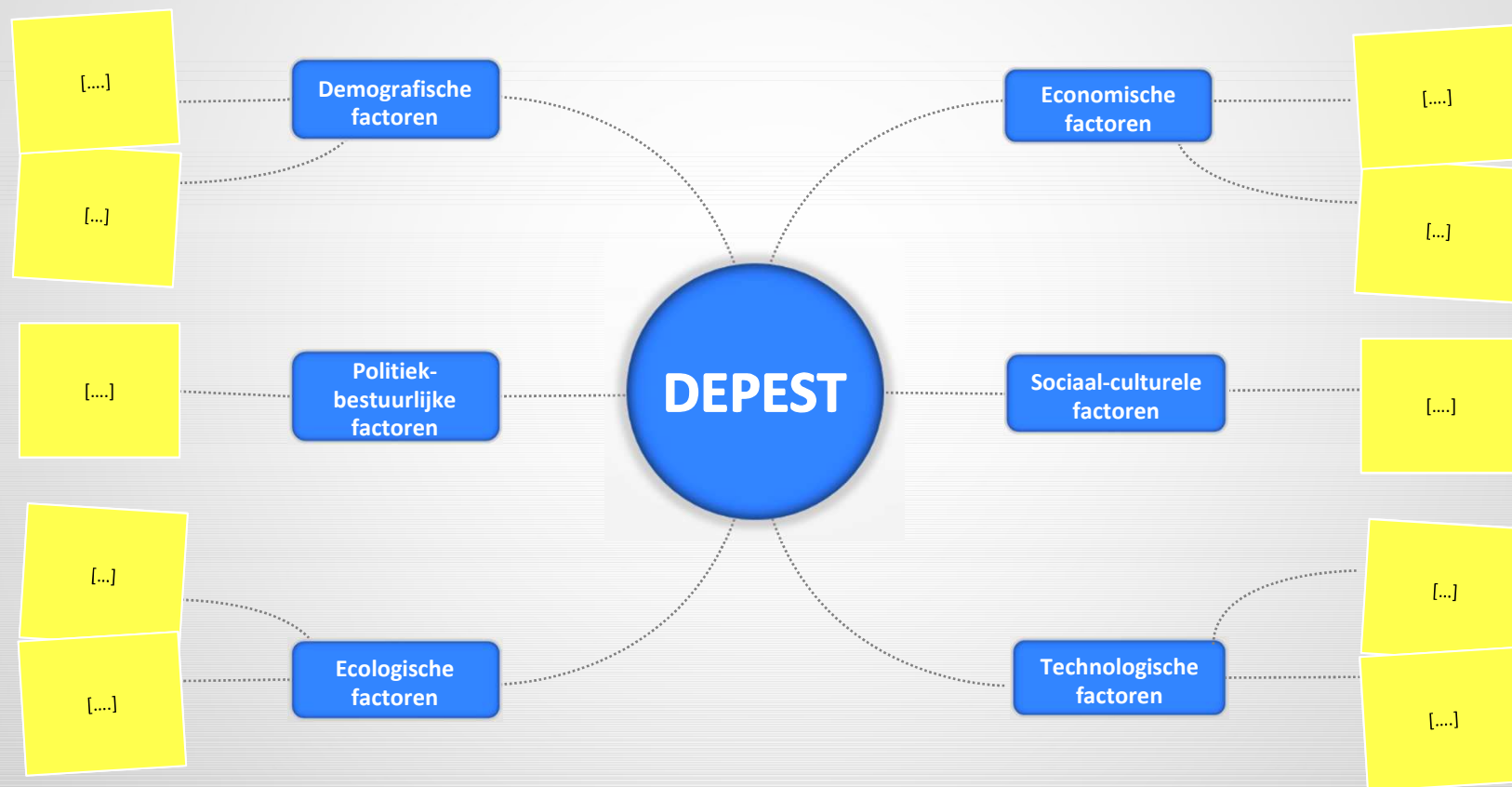
Ambitie-opgaven BrainportCity

Blueconomy

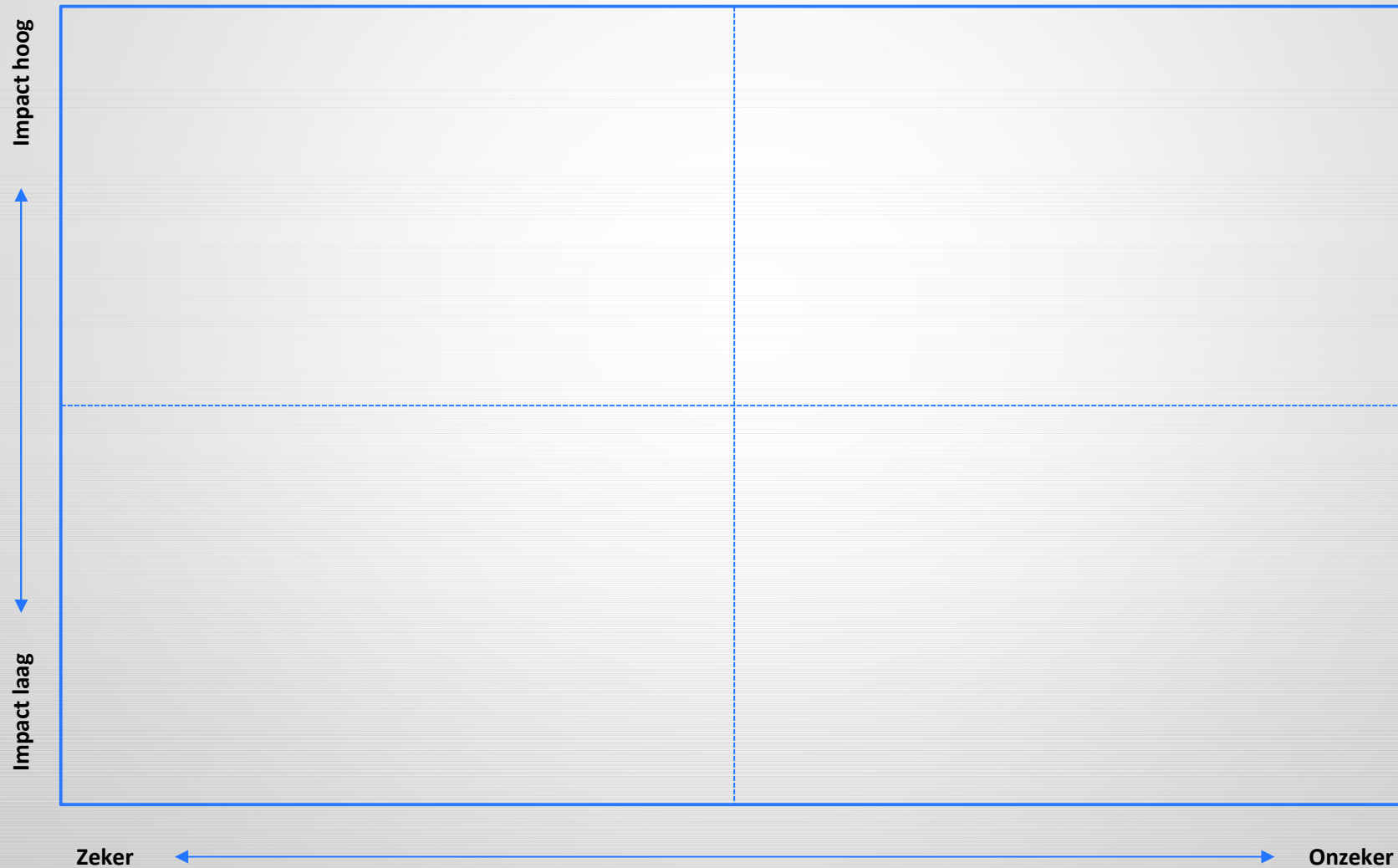
BASISPRINCIPE 2: BRENG ONZEKERHEDEN IN BEELD

De DEPEST-methode om trends en ontwikkeling voor het zichtjaar (20xx) in beeld te brengen

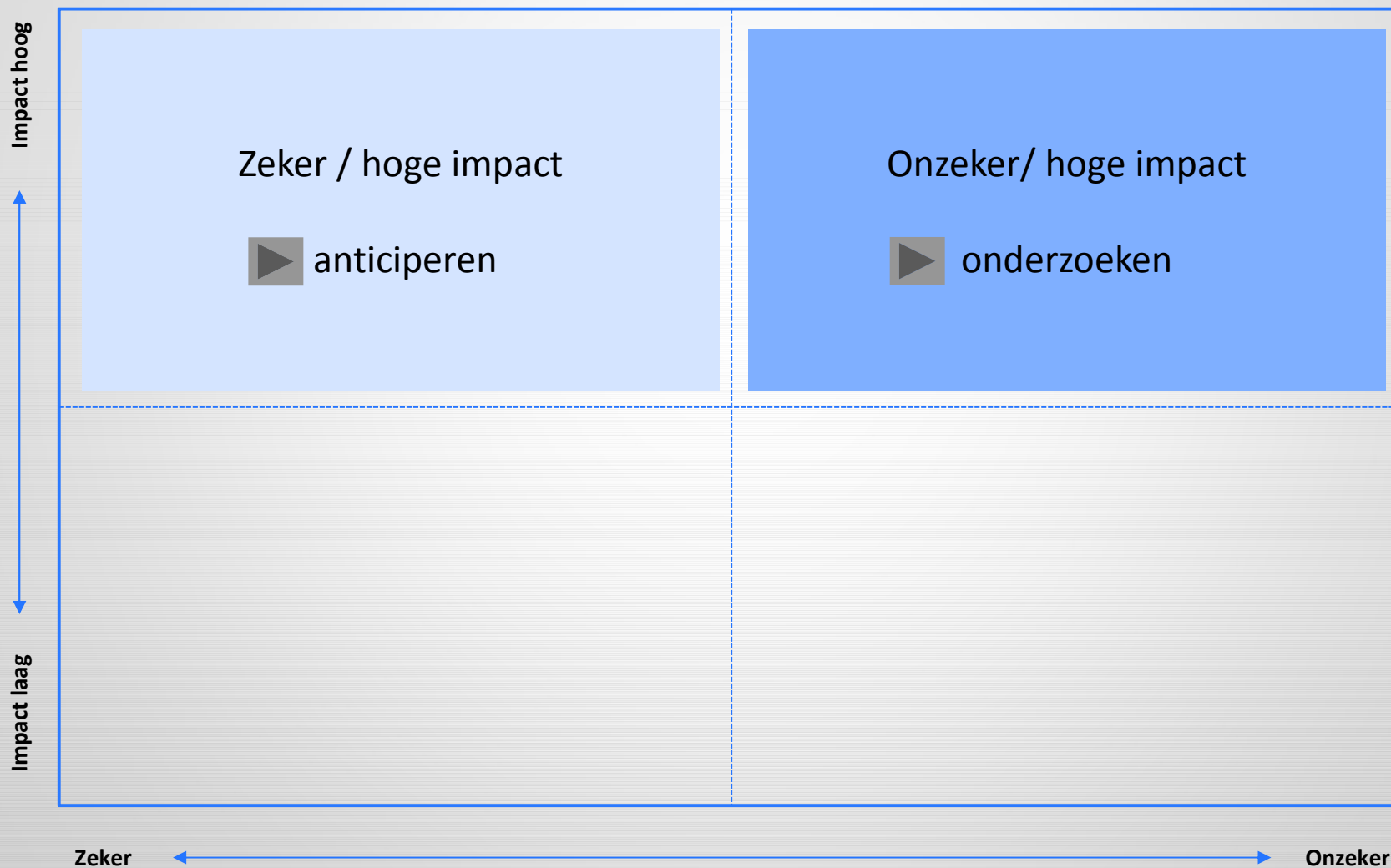
BASISPRINCIPE 2: BRENG ONZEKERHEDEN IN BEELD

Ga naar hoe zeker/onzeker een trend/ontwikkeling is en hoe groot de impact is op de opgave(n)

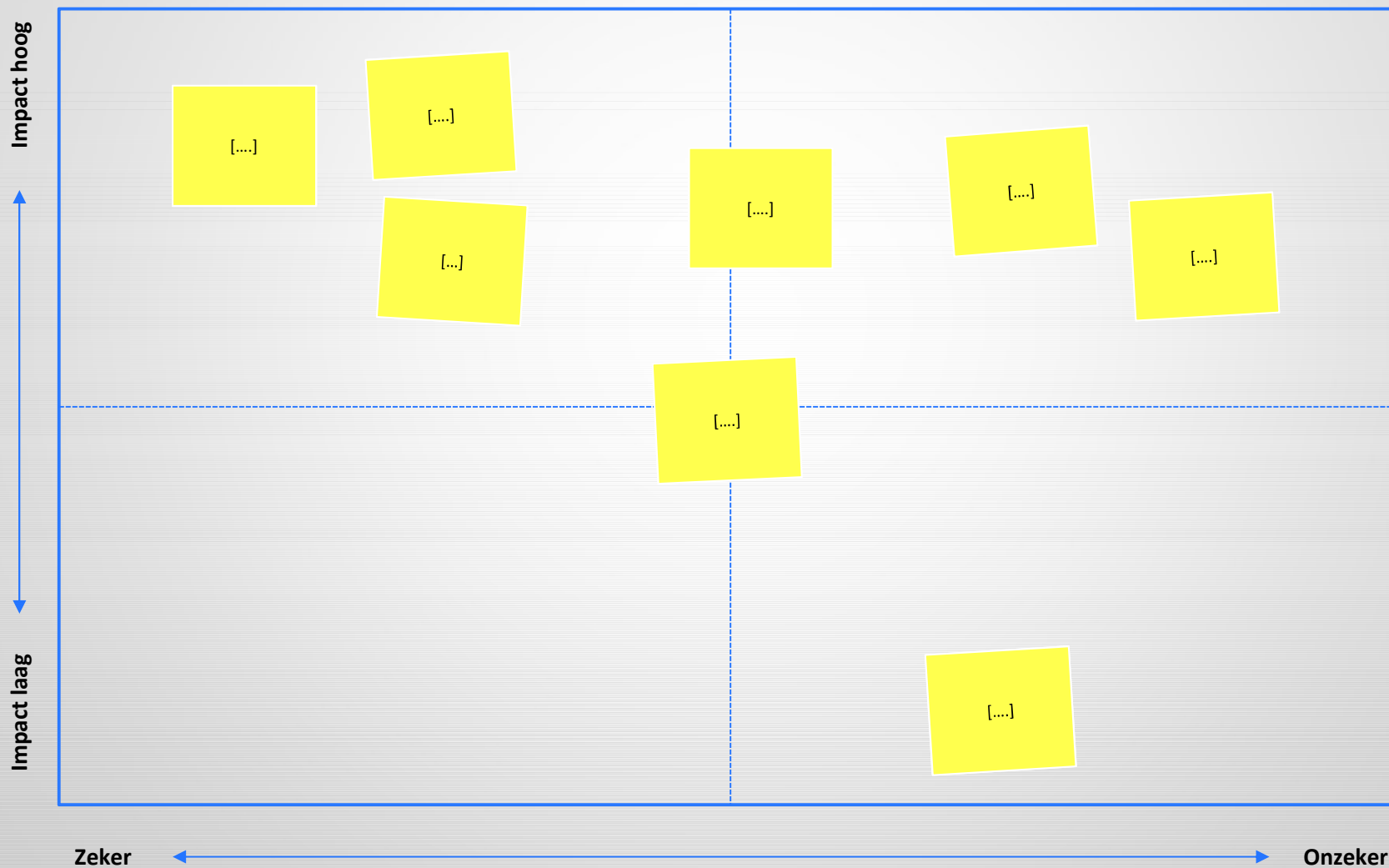
BASISPRINCIPE 2: BRENG ONZEKERHEDEN IN BEELD

Ga naar hoe zeker/onzeker een trend/ontwikkeling is en hoe groot de impact is op de opgave(n)

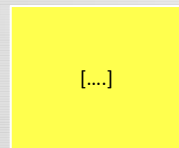
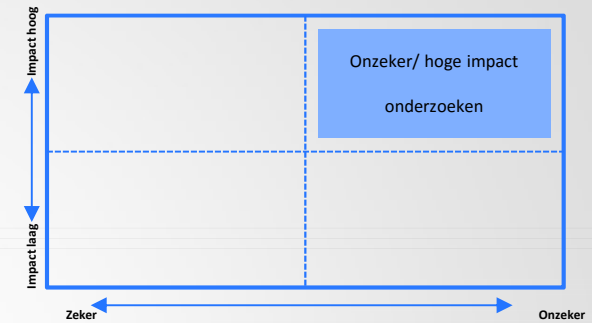
BASISPRINCIPE 2: BRENG ONZEKERHEDEN IN BEELD

Plotten trends en ontwikkelingen in het kwadrant

BASISPRINCIPE 2: BRENG ONZEKERHEDEN IN BEELD

Onderzoek het onzeker/hoge impact kwadrant (rechtsboven)

Wat is het extreem naar de ene kant toe?

Wat is het extreem naar de andere kant toe?

Op welke opgaven grijpen de extremen in en HOE?

BASISPRINCIPE 3: BREIDT AMBITIES EN OPGAVEN UIT MET MAATREGELEN EN BRENG SAMENHANG AAN DOOR TE ORDENEN IN DE TIJD

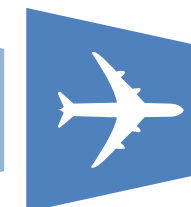
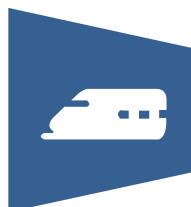
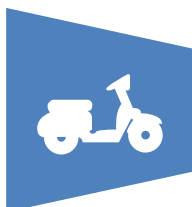
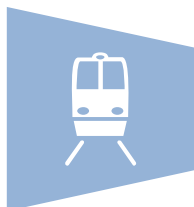
Kernwoorden bij *MAATREGELEN* zijn:
concreet, opties, pakket, robuust en
flexibel, bepalen juiste moment.

Mogelijke stappen en methoden:

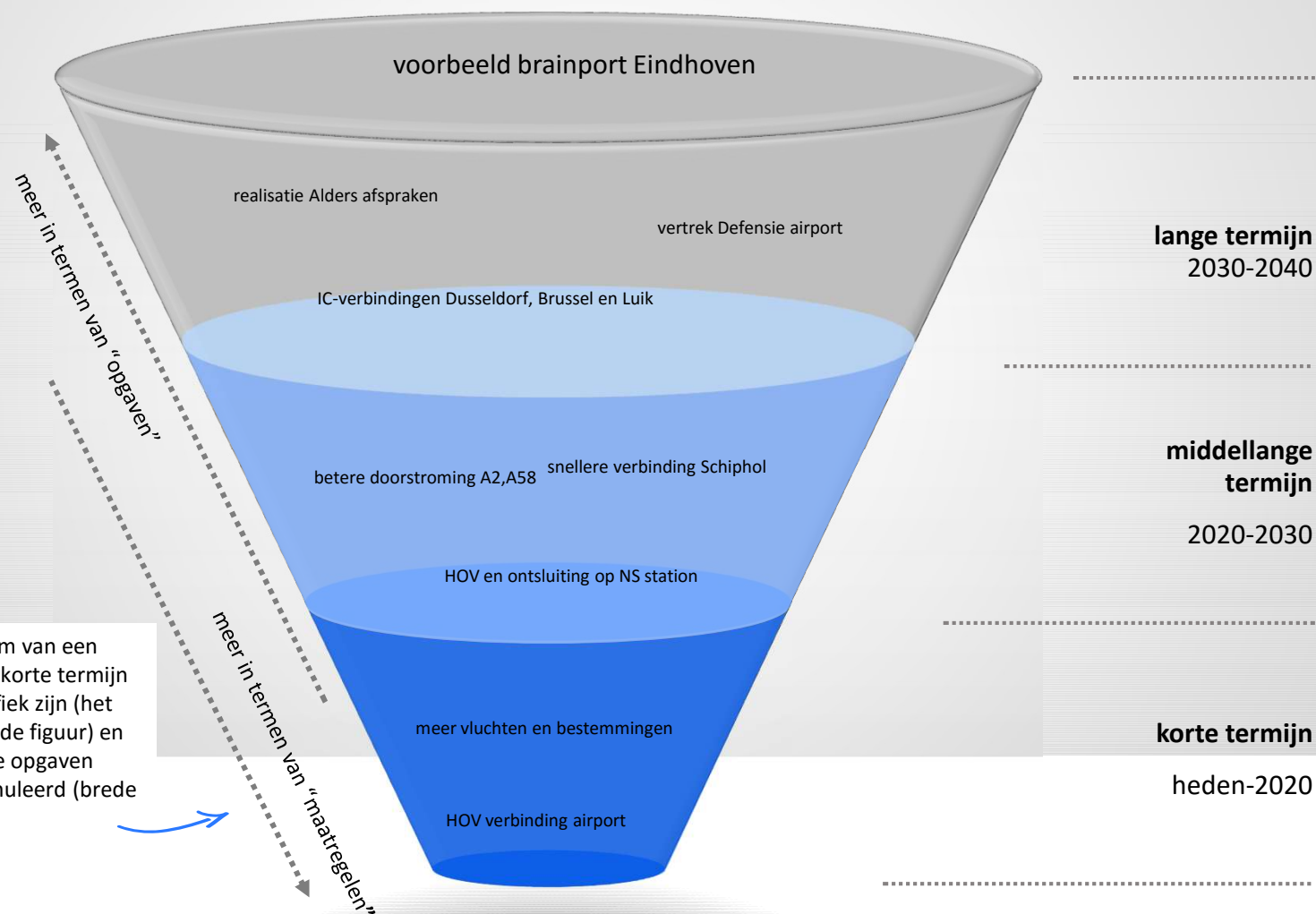
Breed inventariseren van kansrijke maatregelen en instrumenten:

- **Beter benutten** van bestaande locaties of infrastructuur (bijv. binnenstedelijk bouwen, knooppuntontwikkeling, kwaliteitsverbetering bestaande natuur, vergroten capaciteit bestaande sluis, spitsmijden).
- Gebruik van **innovaties** en de invloed daarvan op ontwikkelingen, gedrag of oplossingen; zowel technologische als proces/beleidsmatige innovaties (bijv. in-car systemen, bellenpluim ter vermindering zoutindringing rivieren, sensortechnologie in dijken, nieuwe manieren van samenwerking met de markt)

- **Aanpassen** van wet-/regelgeving; aanpassen van normering (bijv. milieucontouren om woningbouw mogelijk te maken, veiligheidsnormen)
- **Fysieke uitbreidingsprojecten** nieuwe wegen, verbreding, capaciteitsuitbreiding.

BASISPRINCIPE 3: BREIDT AMBITIES EN OPGAVEN UIT MET MAATREGELEN EN BRENG SAMENHANG AAN DOOR TE ORDENEN IN DE TIJD

de figuur heeft de vorm van een trechter omdat op de korte termijn de maatregelen specifiek zijn (het smalle deel onderaan de figuur) en op de lange termijn de opgaven algemener zijn geformuleerd (brede deel bovenaan)

5. MEER WETEN?

De volgende rapportages geven meer informatie over de toepassing van adaptief programmeren:

[WWW.ADAPTIEFPROGRAMMEREN.NL](http://www.adaptiefprogrammeren.nl)

Algemeen:

- Essay adaptief programmeren, Teun Morselt, Blueconomy, najaar 2013, <http://www.blueconomy.nl>

Gebiedsagenda:

- Adaptief programmeren, Concept eindrapport (experimenteren in landsdelen en lessen), Blueconomy, september 2013
- Stappen naar adaptieve gebiedsagenda's,

- Ministerie IenM/KiM, november 2013
- Afwegingskader opgaven gebiedsagenda, Boston Consulting Groep i.o.v. Min IenM, oktober 2013

Deltaprogramma:

- Handreiking Adaptief Deltamanagement, Stratelligence i.o.v. Staf Deltacommissaris, augustus 2012

Cultuur:

- Adaptief samenwerken in de Zuidelijke Randstad, Twijnstra Gudde, oktober 2013

WORKSHOP

- Kies voor een van de drie groepen: R'dam-DH; Groot A'dam of IJsselmeergebied
- Drie groepen met drie begeleiders: Natasja Brands, Gerlof Rienstra, Maartje Baede van Blueconomy.
- Opdracht/vragen:
 - Licht kort (5 minuten) de casus toe aan degenen die deze niet (goed) kennen
 - Benoem een of enkele opgaven in jouw project (hoeft niet uitputtend)
 - Benoem de belangrijkste trends en ontwikkelingen, m.b.v. de DEPEST methode. In groepjes van 2-3 personen. Schrijf elke trend of ontwikkeling op een geeltje.
 - Ga na of de ontwikkeling ONZEKER is of juist behoorlijk ZEKER. Ga tevens na of de impact op de opgave GROOT is of NIET ZO GROOT.
 - Licht iedere trend/ontwikkeling toe aan de groep en plak deze op de flip-over in het kwadrant.
 - Bespreek plenair de betekenis van de verschillende vlakken in het kwadrant en de bijbehorende trends en ontwikkelingen.